

బలవంతుడు దాడి చేసినప్పుడు , మన ము ఎదురు తీరగలేని పరిస్థితి
ఉన్నప్పుడు "సంధి" చేసుకోమని పెద్దవాళ్ళు చెప్పటం కద్దు.
మరి ఈ "సంధి" ఎన్ని రకాలు, వాటి విశేష వివరాలు ఇదిగో ఇక్కడ
పొందుపరచాను.

ఎక్కడన్నా తప్పులు కనపడితే సరిదిద్దమని వినపము.

మొదటగా సంధి రకాలు పదహారు. అవి

- కపాలము
- ఉపహారము
- సంతానము
- సంగతము
- ఉపన్యాసము
- ప్రతీకారము
- సంయోగము
- పురుషాంతరము
- అదృష్టనరము
- ఆదిష్టము
- ఉదాహృతము
- ఉపగ్రహము
- పరిక్రమము
- ఉచ్చిన్నము
- పరభూషణము
- స్కంధోపనేయము

క పాల సంధి: సమాన మును తాహతు కలవారు చేసుకునేది క పాల సంధి

ఉపహారం సంధి: ధనం ఒసగి కూర్చుకునే సంధి ఉపహారం అనబడుతుంది

సంతాన సంధి: కుమార్తెలను ఒసగి చేసుకునే సంధిని సంతాన సంధి అంటారు

సంగత సంధి: సత్పురుషులతో స్నేహపూర్వకంగా చేసుకునేది సంగత సంధి

ఉపన్యాస సంధి: తన కార్య సిద్ధి కోసం చేసుకునే సంధి ఉపన్యాస సంధి

ప్రతీకార సంధి: నేను ఇతనికి పూర్వం ఉపకారం చేసాను. ఇతను మళ్ళీ మనకి ఎప్పుడన్న ఉపయోగ పడతాడు అని చేసుకునే సంధి ప్రతీకార సంధి.

సంయోగ సంధి: ఏక ప్రయోజనము గల క్రియని ఉద్దేశించి చేసుకునే సంధి సంయోగ సంధి

పురుషాంతర సంధి: మన దగ్గర ఉన్న వీరుల వల్ల మనము ఇది సాధించగలము అని ఒక పణము నిర్దేశించుకుని చేసుకునే సంధి పురుషాంతర సంధి

అదృష్ట నరము: నీ ఒక్కడి చేతే ఆ పని సాధింపబడగలదు అని శత్రువు అడిగి చేసుకునే సంధి అదృష్ట నర సంధి

ఆదిష్ట సంధి: తనకి ఉన్న భూమిలో కొంత భాగం పణంగా ఇచ్చి
చేసుకునే సంధి ఆదిష్ట సంధి

ఉదాహృతం సంధి: తన స్వంత సైన్య బలంచే చేసుకున్న సంధి ఉదాహృత
సంధి

ఉపగ్రహ సంధి: ప్రాణ రక్షణ కోరి, సర్వస్వము శత్రువుకి ఇచ్చి చేసుకునే
సంధి ఉపగ్రహ సంధి

పరిక్రియ సంధి: తనకు ఉన్న కోశంలో ఒక భాగం గాని, అర్థ భాగం
గాని, మొత్తం కోశంగాని శిష్ట రక్షణకి చేసుకునే సంధి పరిక్రియ
సంధి.

ఉచ్చిన్న సంధి: సారవంత ములయిన పౌలములు శత్రువుకి ఒసగి
చేసుకునే సంధి ఉచ్చిన్న సంధి

పరభూషణ సంధి: భూమిలో పండే పంట అంతా శత్రువుకి ఒసగి
చేసుకునే సంధి పరభూషణ సంధి

స్కంధోపనేయ సంధి: ఫలించిన దానిలో భాగమిచ్చి చేసుకునే సంధి
స్కంధోపనేయ సంధి

చివరగా ఒక మాట, మా అమ్మమ్మగారు కాశీభట్ల కమలమ్మ గారు
ఎప్పుడూ ఒక మాట అనేవారు..నా మనస్సులో బాగా నాటుకుపోయిన
మాట అది.

సందర్భం వచ్చింది కదా అని చెప్పన్నాను. ఆపిడ " ఒరేయ్ మనవడా !
ఒక మనిషికి మిత్రుడు , శత్రువు ఉన్నాడు అనే మాట ఎప్పుడూ అల్పల
నోటి నుంచి వచ్చే మాట. అలాంటి వారినీ ఎప్పుడూ నమ్మకు.
పండితులు, సంస్కారం ఉన్న వాళ్ళకి మిత్రులు, శత్రువులు అంటూ
ఉండరు. మంచి వారికి ప్రపంచంలో ప్రతి మనిషి తన కుటుంబ
సభ్యుడుగానే కనిపిస్తాడు. ఇక నువ్వే నిశ్చయించుకో నీ
జీవితంలో ఎలా ఉండాలనుకుంటావో" అని అనేవారు.

ఆపిడ ఇప్పుడు మా మధ్యలో లేకపోయినా ఆపిడ మాటలు ఎప్పుడూ నా
చెవిలో పినపడుతూనే ఉంటాయి.

అత్యద్భుత మయిన ప్రేమ, ఆస్యాదుత, మంచి - పంచిన ఆపిడ పాదాలకి
హృదయ పూర్వక నమస్కారాలు చేస్తూ, ఆపైలోకాల నుండి ఆపిడ
ఎల్లప్పుడూ మమ్మల్ని ఆశీర్వదిస్తూ ఉండాలి అని కోరుకుంటూ శైలవు
తీసుకుంటున్నాను.

వంశీ

**Keywords: sandhi Sastram, kapala sandhi, kapAlamu
UpahAramu, santAnamu, sangatamu, upanyAsamu, pratIkaaramu,
samyOgamu, purushAtaramu, adRshTa naramu, AdishTamu,
udAhRtamu, upagrahamu, parikriyamu, uchchinnamu,
parabhooshaNamu, skandhOpanEyamu, telugu lo sandhi prakriya**

www.maganti.org
Vamsi M Maganti
contact@maganti.org